

азъ нѣма да обяснявамъ подробно причинитѣ и послѣдствіята при нарушението на единъ законъ. Това е обширенъ въпросъ, по който сж писани много трактати. Азъ ще се спра само върху двѣ положения върху малкитѣ и голѣмитѣ положения на великия законъ. Въ една отъ своитѣ бесѣди Христосъ казва, че невѣрния въ малкото е невѣренъ и въ многото, и вѣрния въ малкото е вѣренъ и въ многото. Нѣкой казва: „Този законъ е малъкъ, защото да го изпълнявамъ“ азъ ще изпълня голѣмитѣ закони“. — Не, човѣкъ, който не е готовъ да изпълни малкитѣ закони, той не ще бѣде въ състояние да изпълни и голѣмитѣ. Често изпълнението на единъ законъ може да стане по единъ чисто материаленъ, физически начинъ. Държавата има свои закони, съ които заставя своитѣ поданици да изпълняватъ задълженията си. Българитѣ се отличаватъ съ голѣма смѣлостъ и често се противятъ при изпълнението на законитѣ, но като имъ обърнешъ другата страна, като имъ покажешъ тоягата, тѣ веднага отстъпватъ. Разказватъ единъ анекдотъ за българитѣ отъ турско врѣме. Тѣ имали обичай да се събиратъ въ село около нѣкое бунце и да се разговарятъ тихо и приятелски. Въ врѣме на разговора, тѣ взиматъ нѣкоя пръчка и, както си говорятъ, дѣлкатъ я на едро, защото въ разговора си сж смѣли и герои. Нѣкой отъ тѣхъ се обаждатъ: „Знаете ли, братя, че въ село е дошълъ юшюрджията (бирникътъ) и събира данъка“? — „Е, че какво отъ това“, се обаждатъ други и дѣлкатъ пръчката едро едро, „нѣма да му платимъ“. „Да, но тѣзи, които му се противѣли, той ги биелъ, лошо се отнасялъ съ тѣхъ“. — „Е, тогава и ние ще се погрижимъ, ще съберемъ отукъ оттамъ пари и ще си платимъ данъка“, но започватъ да дѣлкатъ ситничко пръчката. Така постапваме и ние: докато сме здрави, говоримъ и рѣжемъ пръчката на едро, но заболѣемъ ли, започваме да дѣлкаме пръчката ситно. Това е механическото изпълнение на този законъ; трѣбва да има страхъ отъ бой, за да го изпълнимъ. Такова е изпълнението на законитѣ днесъ навсѣкѣждѣ въ частния, въ обществения, въ политическия и въ духовния животъ на хората. Тѣй че днесъ законитѣ се изпълняватъ не по собствено желание, не отъ съзнание на своя дългъ, а на сила. И затова, всѣки, който нарушава законитѣ, се на-